

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 13.6.2018
JOIN(2018) 17 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Στοιχεία για μια στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών
όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους
«Ασφαλέστερη οπλοκατοχή για την προστασία των πολιτών»**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παράνομα πυροβόλα όπλα καθώς και τα φορητά όπλα και ο ελαφρός οπλισμός (SALW) εξακολουθούν να συμβάλλουν στην αστάθεια και στη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην άμεση γειτονία της και στον υπόλοιπο κόσμο. Τα παράνομα όπλα τροφοδοτούν την παγκόσμια τρομοκρατία και τις συγκρούσεις, ματαιώνοντας τις προσπάθειες της ΕΕ για ανάπτυξη, διαχείριση κρίσεων, ανθρωπιστική βοήθεια και σταθεροποίηση σε διάφορες περιοχές της γειτονίας της ΕΕ και της Αφρικής. Εντός της ΕΕ, τα παράνομα πυροβόλα όπλα έχουν σαφή αντίκτυπο στην εσωτερική ασφάλεια, τροφοδοτώντας το οργανωμένο έγκλημα και παρέχοντας στους τρομοκράτες τα μέσα για να πραγματοποιούν επιθέσεις σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Σύμφωνα με την έκθεση του 2016 του Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το παράνομο εμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες τις πτυχές του¹, ο αριθμός των εμφύλιων πολέμων ανά τον κόσμο τριπλασιάστηκε κατά την προηγούμενη δεκαετία. Οι ένοπλες συγκρούσεις, που συχνά τροφοδοτούνται από τη διάδοση παράνομων SALW, ευθύνονται σε καθοριστικό βαθμό για τη στέρηση επαρκούς τροφής που πλήττει σχεδόν 800 εκατομμύρια ανθρώπους.

Τα παράνομα πυροβόλα όπλα διευκολύνουν την εμπορία ναρκωτικών και ανθρώπων μέσω πράξεων εκφοβισμού και εξαναγκασμού, πυροδοτούν συγκρούσεις εξουσίας μεταξύ αστικών συμμοριών και ενδυναμώνουν τους τρομοκράτες. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη έχουν αναδείξει τη σύνδεση μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, ιδίως μέσω της διακίνησης πυροβόλων όπλων, και αποτελούν σαφή ένδειξη της πολυδιάστατης απειλής που αγγίζει διάφορους τομείς εγκληματικής δραστηριότητας. Στην αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (SOCTA 2017) της Ευρωπόλ², σημειώνεται ότι οι πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις τόσο εντός της ΕΕ όσο και αλλού, που διενεργούνται από τρομοκράτες της Τζιχάντ με τη χρήση παράνομων πυροβόλων όπλων, κατέδειξαν τις θανατηφόρες συνέπειες αυτού του παράνομου εμπορίου.

Το 2005, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης SALW και των πυρομαχικών τους³ προς υποστήριξη του προγράμματος δράσης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες τις πτυχές του, το οποίο εγκρίθηκε στις 20 Ιουλίου 2001⁴. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, που παρουσιάστηκε από την Επιτροπή το 2015⁵, προσδιόρισε την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων ως μία από τις προτεραιότητες του πρωταρχικού στόχου της παρεμπόδισης των δραστηριοτήτων των τρομοκρατών και των ομάδων του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Ακολούθησε ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών⁶ και η

¹ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

² <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

³ Συμβούλιο 5319/06 <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%205319%202006%20INIT>

⁴ A/CONF.192/15.

⁵ Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2015) 185 final της 28.4.2015).

⁶ Εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια: Σχέδιο δράσης ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών, ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2015) 624 final της 2.12.2015).

αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για τη νόμιμη απόκτηση και κατοχή πυροβόλων όπλων⁷.

Προκειμένου να ενισχυθούν οι διεθνείς προσπάθειες για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου SALW σε όλες τις πτυχές του, η παρούσα κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας παρουσιάζει στοιχεία για μια αναθεωρημένη στρατηγική για τα SALW, λαμβάνοντας υπόψη το εξελισσόμενο περιβάλλον ασφαλείας, τις κατευθυντήριες αρχές της παγκόσμιας στρατηγικής της ΕΕ για το 2016⁸, τις εξελίξεις όσον αφορά τον έλεγχο των συμβατικών όπλων (όπως η έναρξη ισχύος της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων τον Δεκέμβριο 2014)⁹ και τις δράσεις εντός της ΕΕ για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια του 2015, προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος προς μια πραγματική και αποτελεσματική Ένωση Ασφαλείας.

Σκοπός της αναθεωρημένης στρατηγικής είναι η καθοδήγηση ολοκληρωμένης, συλλογικής και συντονισμένης ευρωπαϊκής δράσης για την πρόληψη και τον περιορισμό της παράνομης απόκτησης SALW και των πυρομαχικών τους από τρομοκράτες, εγκληματίες και άλλους μη εξουσιοδοτημένους παράγοντες, καθώς και η προώθηση της λογοδοσίας και της ευθύνης όσον αφορά το νόμιμο εμπόριο όπλων.

Ενώ το εμπόριο μη πολεμικών πυροβόλων όπλων ρυθμίζεται σε επίπεδο ΕΕ¹⁰, τα κράτη μέλη ευθυγραμμίζουν τις θέσεις τους σχετικά με την εξαγωγή των SALW, ως πολεμικού υλικού, στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ)¹¹. Η νομική διάκριση μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πυροβόλων όπλων καθίσταται άνευ σημασίας όταν αυτά διοχετεύονται στο παράνομο κύκλωμα. Προκειμένου να αντιμετωπίσει την απειλή αυτή με ολοκληρωμένο τρόπο, η παρούσα ανακοίνωση καλύπτει τόσο τα στρατιωτικά όσο και τα μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα.

Τα στρατιωτικά όπλα διαδραματίζουν αναντικατάστατο ρόλο στη διατήρηση της ασφάλειας, της ελευθερίας και της ειρήνης, εφόσον χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Παράλληλα, τα πολεμικά όπλα είναι εξ ορισμού ικανά να σκορπίσουν τον θάνατο και την καταστροφή. Λόγω αυτού του αμφιλεγόμενου χαρακτήρα, οι κυβερνήσεις που ελέγχουν τα όπλα αυτά πρέπει να εξασφαλίζουν ότι διατίθενται στο εμπόριο με υπεύθυνο και υπόλογο τρόπο, και να αποτρέπουν την εκτροπή τους σε τρομοκράτες, εγκληματίες και άλλους μη εξουσιοδοτημένους χρήστες κατά παράβαση των εμπάργκο όπλων και των συμφωνιών τελικού χρήστη.

⁷ Οδηγία 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων (ΕΕ L 256 της 13.9.1991, σ. 51) και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 258/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο επισυνάπτεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος («πρωτόκολλο των ΗΕ για τα πυροβόλα όπλα»), και για τη θέσπιση άδειας εξαγωγής, μέτρων εισαγωγής και διαμετακόμισης για πυροβόλα όπλα, μέρη και εξαρτήματά τους και πυρομαχικά (ΕΕ L 94 της 30.3.2012, σ. 1).

⁸ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁹ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁰ Βλέπε υποσημείωση 7.

¹¹ Κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού. Η μεταφορά στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού εντός της ΕΕ διέπεται από την οδηγία 2009/43/ΕΚ.

Για τους σκοπούς της παρούσας ανακοίνωσης, ο όρος «SALW»¹² χρησιμοποιείται για λόγους αναφοράς στα στρατιωτικά όπλα- και ο όρος «πυροβόλα όπλα»¹³ χρησιμοποιείται ρητά για να συμπεριλάβει τα μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα.

2. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ SALW: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της εκτροπής και της παράνομης κατασκευής και εμπορίας πυροβόλων όπλων/SALW και των πυρομαχικών τους απαιτεί τη θέσπιση, εφαρμογή, επιβολή και κοινοποίηση προτύπων και κανόνων από κυβερνητικούς οργανισμούς και εθνικούς, περιφερειακούς και παγκόσμιους παράγοντες. Απαιτεί δράση που να καλύπτει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των πυροβόλων όπλων/SALW και των πυρομαχικών: κατασκευή, εξαγωγή, αποθήκευση και διάθεση.

Σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας και τις αρχές της¹⁴, καθώς και το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, η ΕΕ αποσκοπεί στη διατήρηση και την προστασία ενός ειρηνικού και ασφαλούς περιβάλλοντος για τους πολίτες της, και στη στήριξη της ασφάλειας και στην προώθηση της ανάπτυξης στη γειτονιά της και στον ευρύτερο κόσμο. Για τον σκοπό αυτό, η στρατηγική αυτή διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- ενότητα – υιοθέτηση διασυνδεδεμένης και συντονισμένης προσέγγισης σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές, μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ, και μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών,
- προώθηση της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων σε όλα τα επίπεδα.

¹² Τα φορητά όπλα και ο ελαφρός οπλισμός (SALW) και τα πυρομαχικά τους είναι όπλα στρατιωτικής χρήσης και περιλαμβάνουν:

- α) φορητά όπλα: όπλα εφόδου· ημιαυτόματα τουφέκια και караμπίνες στρατιωτικής χρήσης· περίστροφα και αυτόματα πιστόλια στρατιωτικής χρήσης· ελαφρά πολυβόλα· αυτόματες αραβίδες, συμπεριλαμβανομένων υποπολυβόλων,
- β) ελαφρό οπλισμό: βαρέα πολυβόλα· πυροβόλα, οβιδοβόλα και όλμους διαμετρήματος μικρότερου των 100 mm· εκτοξευτές βομβίδων· πυροβόλα άνευ οπισθοδρομής· επωμιζόμενους εκτοξευτές πυραύλων και άλλα αντιαρματικά συστήματα και συστήματα αντιαεροπορικής άμυνας που εκτοξεύουν βλήματα, συμπεριλαμβανομένων των MANPADS, υπό τον όρο ότι είναι φορητά από άνδρα ή από ομάδα·
- γ) μέρη SALW·
- δ) εξαρτήματα SALW (π.χ. τηλεσκόπια νυχτερινής όρασης, σιγαστήρες, κ.λπ.)· και
- ε) πυρομαχικά SALW.

Ο ορισμός αυτός δεν προδικάζει τυχόν μελλοντικό διεθνώς αναγνωρισμένο ορισμό για τα SALW.

¹³ Ο όρος «πυροβόλα όπλα» έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής που καλύπτει τόσο τα μη στρατιωτικά όσο και τα στρατιωτικά πυροβόλα όπλα. Το πρωτόκολλο του ΟΗΕ για τα πυροβόλα όπλα ορίζει το πυροβόλο όπλο ως οποιοδήποτε φορητό όπλο με κάννη το οποίο εκτοξεύει, είναι σχεδιασμένο να εκτοξεύει ή μπορεί να μετατραπεί ώστε να εκτοξεύει βολίδα ή βλήμα μέσω της ενέργειας εκρηκτικής ύλης, εξαιρουμένων των παλαιών πυροβόλων όπλων ή των αντιγραφών τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένα ελαφρά όπλα, όπως οι εκτοξευτήρες πυραύλων, δεν είναι πυροβόλα όπλα. Συνεπώς, ο όρος «πυροβόλα όπλα» δεν καλύπτει όλα τα SALW.

¹⁴ https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_gr_version.pdf

- ανάληψη ευθύνης σε σχέση με τις περιοχές προτεραιότητας, ιδίως όσον αφορά τις περιοχές που ενδέχεται να αποτελέσουν απειλή για την ασφάλεια της ΕΕ και είναι πιο πιθανό να επωφεληθούν από τη δράση της ΕΕ·
- προώθηση μιας παγκόσμιας τάξης συνεργασίας η οποία θα βασίζεται σε κανόνες και θα έχει ως βασική αρχή την πολυμέρεια και ως πυρήνα τον ΟΗΕ, με βάση την τήρηση του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, με σκοπό την οικοδόμηση ενός ειρηνικού και βιώσιμου κόσμου· και
- ενσωμάτωση πτυχών που αφορούν το φύλο και τη διαφορετικότητα στα έργα και στις δράσεις ελέγχου των SALW.

2.1 Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για τον περιορισμό των παράνομων πυροβόλων όπλων και των SALW

2.1.1. Το πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για τα SALW και το διεθνές μέσο εντοπισμού

Το πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για τα SALW («το ΠΔΗΕ»)¹⁵ εξακολουθεί να παρέχει ένα ολοκληρωμένο μέσο καθώς αποτελεί το μόνο παγκόσμιο πλαίσιο για την αντιμετώπιση της απειλής που ενέχουν τα παράνομα SALW. Το διεθνές μέσο εντοπισμού («το ΙΤΙ»)¹⁶ είναι μια πολιτικά δεσμευτική πράξη που περιγράφει τις απαιτήσεις και παρέχει ένα παγκόσμιο πρότυπο για τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τον εντοπισμό SALW. Ο κύριος στόχος της αναθεωρημένης στρατηγικής της ΕΕ παραμένει η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΔΗΕ και του ΙΤΙ σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Ως εκ τούτου, η παρούσα ανακοίνωση προτείνει μέτρα για τη βελτίωση της εφαρμογής του ΠΔΗΕ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στην ΕΕ. Προτείνει, επίσης, την ανάπτυξη συνεργασίας και την παροχή συνδρομής σε άλλες περιοχές του κόσμου και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δράση:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τη συνεργασία και τη συνδρομή για την εφαρμογή του ΠΔΗΕ, με έμφαση στην περιφερειακή συνεργασία, καθώς και να συμμετέχει και να στηρίζει τον συντονισμό με άλλους χορηγούς βοήθειας. Αυτή η στήριξη θα περιλαμβάνει τη συλλογή και την καταστροφή πλεονασματικών SALW και πυρομαχικών, τη φυσική ασφάλεια και τη διαχείριση αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών, την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τον εντοπισμό, την ανάπτυξη ικανοτήτων για τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων, την ανάπτυξη ικανοτήτων για την επιβολή του νόμου όσον αφορά την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, τη στήριξη για την παρακολούθηση των εμπόρων και τον εντοπισμό όπλων που έχουν εκτραπεί.

Επόμενα στάδια:

- Σύμφωνα με το ΠΔΗΕ, τα νέα έργα θα λαμβάνουν υπόψη την ανάλυση και ολοκληρωμένη αξιολόγηση, από την Ύπατη Εκπρόσωπο, του αντικτύπου και της αποτελεσματικότητας των έργων ελέγχου SALW στο πλαίσιο της στρατηγικής SALW του 2005 για την περίοδο 2005-2017.

¹⁵ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

¹⁶ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

2.1.2 Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων

Η Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων (ΣΕΟ)¹⁷ θεσπίζει τα υψηλότερα δυνατά διεθνή πρότυπα για τη ρύθμιση ή τη βελτίωση της ρύθμισης του διεθνούς εμπορίου συμβατικών όπλων (συμπεριλαμβανομένων των SALW) και αποσκοπεί στην πρόληψη και εξάλειψη του παράνομου εμπορίου συμβατικών όπλων και στην πρόληψη της εκτροπής τους.

Δράση:

- Το Συμβούλιο καλείται να συνεχίσει να στηρίζει την οικουμενική ισχύ και την εφαρμογή της ΣΕΟ.

2.1.3 Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα

Σκοπός του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα¹⁸ είναι να διευκολύνει και να ενισχύσει τη συνεργασία με σκοπό την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων. Η Επιτροπή διαπραγματεύθηκε και υπέγραψε το πρωτόκολλο εξ ονόματος της ΕΕ το 2002. Μετά τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για τις μεταφορές μη στρατιωτικών όπλων τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης, η ΕΕ μπόρεσε να την επικυρώσει το 2014¹⁹.

Δράση:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα και του μηχανισμού αναθεώρησης του, και να ενισχύει την ικανότητα των χωρών εταίρων και των υποπεριοχών να εφαρμόζουν αποτελεσματικούς ελέγχους επί των πυροβόλων όπλων σύμφωνα με το πρωτόκολλο. Ειδικότερα, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τη σύστασή της, της 17ης Απριλίου 2018, σχετικά με άμεσα μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μέτρων που αφορούν την εξαγωγή, την εισαγωγή και τη διαμετακόμιση για πυροβόλα όπλα, μέρη και βασικά εξαρτήματά τους και πυρομαχικά²⁰.

2.1.4 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Η παράνομη και ανεξέλεγκτη διάδοση των SALW απειλεί να τροφοδοτήσει και να παρατείνει τις ένοπλες συγκρούσεις και την ένοπλη βία, με δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηστή διακυβέρνηση, τη δημόσια τάξη, την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία, τη δικαιοσύνη και άλλα πολιτικά δικαιώματα. Η σχέση μεταξύ της ένοπλης βίας, των συγκρούσεων και της ανεπαρκούς ανάπτυξης είναι αποδεδειγμένη. Σύμφωνα με τον στόχο 16.4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ²¹ τα κράτη έχουν δεσμευθεί, έως το 2030, να μειώσουν σημαντικά τις παράνομες ροές χρημάτων και όπλων, να ενισχύσουν την ανάκτηση και επιστροφή κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και να καταπολεμήσουν όλες τις μορφές οργανωμένου εγκλήματος. Επομένως, η στρατηγική θα πρέπει να στοχεύει στον μετριασμό

¹⁷ <https://www.un.org/disarmament/att/>

¹⁸ Πρωτόκολλο για την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (UNTOC).

¹⁹ <http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

²⁰ EE L 89 της 25.3.2014, σ. 7.

²¹ COM(2018) 2197 final.

²¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

και την πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων της παράνομης διακίνησης SALW και των πυρομαχικών τους στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Δράση:

- Η ΕΕ θα συμβάλει στις προσπάθειες επίτευξης των ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένου του ΣΒΑ 16.4 (σημαντική μείωση των ροών παράνομων όπλων έως το 2030), βοηθώντας τα κράτη και τις περιφέρειες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν εθνικούς και περιφερειακούς δείκτες.

2.1.5 Ισχυρότεροι κανόνες της ΕΕ

Πέραν των υφιστάμενων κανόνων της ΕΕ, το Συμβούλιο καλείται να εξετάσει μια νέα απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ιχνηλασιμότητας των SALW, να βελτιώσει την τεκμηρίωση για την τελική χρήση στον έλεγχο των εξαγωγών SALW και να ανταλλάξει πληροφορίες σχετικά με τις εκτροπές. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να προτείνει μια τυποποιημένη ρήτρα για τον έλεγχο των SALW στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και στις εμπορικές συμφωνίες που συνάπτει με άλλες χώρες. Η ρήτρα θα μπορούσε να επικαιροποιείται σύμφωνα με τη νέα στρατηγική.

Δράση:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενσωματώνει μια τυποποιημένη ρήτρα για τον έλεγχο των SALW στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και στις εμπορικές συμφωνίες που συνάπτει με άλλες χώρες.

Επόμενα στάδια:

- Το Συμβούλιο καλείται να εξετάσει την έκδοση απόφασης σχετικά με τη σήμανση όλων των SALW για τη βελτίωση της ιχνηλασιμότητας και
- Η Επιτροπή, όπως απαιτείται από την οδηγία 91/477/EOK²², θα εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με την ανταλλαγή, με ηλεκτρονικά μέσα, πληροφοριών σχετικά με τις άδειες που χορηγούνται για τη μεταφορά μη στρατιωτικών πυροβόλων όπλων σε άλλο κράτος μέλος, και θα δημιουργήσει ένα ηλεκτρονικό σύστημα στο οποίο τα κράτη μέλη θα μπορούν να ανταλλάσσουν τέτοιες πληροφορίες.

2.2 Εφαρμογή κανόνων στα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής των πυροβόλων όπλων/SALW

2.2.1 Έλεγχος της κατασκευής πυροβόλων όπλων και SALW

Στην ΕΕ, η κατασκευή πυροβόλων όπλων και SALW, των μερών, των εξαρτημάτων και των πυρομαχικών τους ρυθμίζεται επαρκώς και οι κανόνες που διέπουν την αποθήκευση SALW και των πυρομαχικών τους έχουν σχεδιαστεί για να ελαχιστοποιούν τους κινδύνους εκτροπής.

Οι εξελίξεις στον σχεδιασμό πυροβόλων όπλων και SALW, όπως η αυξημένη χρήση πλασιών πολυμερών και ο αρθρωτός σχεδιασμός, κινδυνεύουν να υπονομεύσουν το διεθνές

²² Το άρθρο 13 παράγραφος 5 της οδηγίας 91/477/EOK απαιτεί την έκδοση της εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξης έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018.

μέσο εντοπισμού (ITI) που είναι το παγκόσμιο πρότυπο για τη σήμανση των SALW. Πρέπει να αναληφθεί δράση για την επικαιροποίηση του ITI υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων.

Η ΕΕ ενθαρρύνει και στηρίζει την έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογίας και χαρακτηριστικών σχεδιασμού με στόχο τον μετριασμό του κινδύνου εκτροπής, διακίνησης και μη εξουσιοδοτημένης χρήσης πυροβόλων όπλων και SALW και των πυρομαχικών τους. Προωθεί την εφαρμογή νέων τεχνολογιών για την αποτελεσματικότερη διαχείριση αποθεμάτων, χρήση-έλεγχο, σήμανση, τήρηση αρχείων και εντοπισμό των SALW.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να καταπολεμά την παράνομη κατασκευή όπλων και πυρομαχικών. Οι μέθοδοι παράνομης κατασκευής εξελίσσονται διαρκώς και μπορούν να διευκολυνθούν μέσω της χρήσης μερών τρισδιάστατης εκτύπωσης. Περιλαμβάνουν την παράνομη εκ νέου ενεργοποίηση απενεργοποιημένων πυροβόλων όπλων, τη βιοτεχνική κατασκευή και την παράνομη μετατροπή πιστολιών συναγερμού ή σηματοδοσίας που έχουν σχεδιαστεί ως ασφαιρα όπλα ή όπλα τύπου flobert, την παράνομη μετατροπή πυρομαχικών και την αθέμιτη χρήση εργαλείων επαναφόρτωσης. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της μελλοντικής εκτελεστικής πράξης της για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών των όπλων που χρησιμοποιούνται για να δίνουν σήμα συναγερμού ή για σηματοδοσία για την εφαρμογή της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων²³ και
- Καθώς η σήμανση και η διεξοδική τήρηση αρχείων είναι ζωτικής σημασίας για τον επιτυχή εντοπισμό, η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την πλήρη εφαρμογή του διεθνούς μέσου εντοπισμού (ITI).

Επόμενα στάδια:

- Σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να διατηρηθεί και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του ITI, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αναλάβουν δράση προτείνοντας την ενσωμάτωση ενός παραρτήματος στο ITI υπό το πρίσμα των εξελίξεων στον σχεδιασμό των SALW, όπως η αρθρωτή αρχιτεκτονική και τα πολυμερή πλαίσια και
- Η ΕΕ θα κάνει χρήση των σχετικών μέσων για τη στήριξη της έρευνας και ανάπτυξης σε αξιόπιστη και οικονομικά αποτελεσματική τεχνολογία για την ασφάλεια των SALW και των πυρομαχικών τους και για τον μετριασμό του κινδύνου εκτροπής.

2.2.2 Έλεγχοι των εξαγωγών SALW και των πυρομαχικών τους

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της στηρίζουν την υλοποίηση και την οικουμενική εφαρμογή της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων. Με βάση την εφαρμογή της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων, η ΕΕ καταπολεμά την εκτροπή στηρίζοντας τις ικανότητες προσδιορισμού των σημείων εκτροπής μέσω του εντοπισμού, βελτιώνοντας τη χρήση των συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών και μετριάζοντας τον κίνδυνο περαιτέρω εκτροπής μέσω της διακοπής του εφοδιασμού προς τους φορείς εκτροπής που εντοπίζονται στους ελέγχους των εξαγωγών όπλων.

²³ Άρθρο 10 παράγραφος 4 προς θέσπιση έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/853 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων (ΕΕ L 137 της 24.5.2017, σ. 22).

Η μη ρυθμιζόμενη διαμεσολάβηση εξακολουθεί να αποτελεί πηγή εκτροπής των SALW. Λόγω του διακρατικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης απαιτείται διεθνής συνεργασία.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί τον υπεύθυνο και αποτελεσματικό έλεγχο των εξαγωγών όπλων στη γειτονία της, σύμφωνα με την κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ σχετικά με τα όπλα για στρατιωτική χρήση και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 258/2012 σχετικά με τα πυροβόλα όπλα για μη στρατιωτική χρήση· και
- Η Ύπατη Εκπρόσωπος και τα κράτη μέλη θα διασφαλίσουν την ορθή και πλήρη εφαρμογή της κοινής θέσης 2003/468/ΚΕΠΠΑ για τον έλεγχο της διαμεσολάβησης με αντικείμενο όπλα.

Επόμενα στάδια:

- Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί το σύστημα της ΕΕ και την ανάγκη για πιθανές βελτιώσεις όσον αφορά τη θέσπιση άδειας εξαγωγής, μέτρων εισαγωγής και διαμετακόμισης για μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα, τα μέρη και τα εξαρτήματά τους και πυρομαχικά, όπως αναφέρεται στην έκθεση που εξέδωσε η Επιτροπή στις 12 Δεκεμβρίου 2017²⁴.
- Το Συμβούλιο καλείται να εξετάσει την έκδοση απόφασης σχετικά με τα πιστοποιητικά τελικού χρήστη για εξαγωγές SALW, λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες του ΟΑΣΕ στο θέμα αυτό·
- Σε συμφωνία με τα κράτη μέλη, η ΕΥΕΔ θα ενισχύσει την ικανότητα του ηλεκτρονικού συστήματος COARM²⁵ αναφορικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για σκοπούς αξιολόγησης του κινδύνου εκτροπής μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών των κρατών μελών στο πλαίσιο της αδειοδότησης εξαγωγών, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ασφαλείας του συστήματος και των πληροφοριών·
- Δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της σύστασης της Επιτροπής της 17ης Απριλίου 2018²⁶, τα κράτη μέλη θα λαμβάνουν υπόψη, κατά την αξιολόγηση κινδύνου πριν από τη χορήγηση άδειας εξαγωγής για SALW και πυρομαχικά, το μητρώο εκτροπής των υποτιθέμενων αποδεκτών και ενδιάμεσων φορέων· και
- Δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της σύστασης της Επιτροπής, της 17ης Απριλίου 2018, τα κράτη μέλη καλούνται να χρησιμοποιούν το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών ποινικού μητρώου (ECRIS) και το μελλοντικό σύστημα ECRIS-TCN (υπήκοοι τρίτων χωρών) για να διασφαλίσουν ότι διατίθενται πληροφορίες ποινικού μητρώου για οντότητες/πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για λαθρεμπόριο όπλων στις αρχές ελέγχου των εξαγωγών όπλων ούτως ώστε να μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν κατά την αξιολόγηση κινδύνου των αιτήσεων χορήγησης άδειας για στρατιωτική τεχνολογία και εξοπλισμό.

²⁴ COM(2017) 737 final της 12.12.2017.

²⁵ Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών των κρατών μελών που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας COARM του Συμβουλίου για τις εξαγωγές όπλων. Η Ομάδα «Εξαγωγές Συμβατικών Όπλων» ασχολείται με τους ελέγχους των εξαγωγών συμβατικών όπλων. Επίσης, λειτουργεί ως φόρουμ στο οποίο τα κράτη μέλη κοινοποιούν και μοιράζονται πληροφορίες για τις πολιτικές εξαγωγών προς χώρες εκτός ΕΕ, και για τις αρνήσεις, σε εθνικό επίπεδο, αιτήσεων για άδεια εξαγωγής προς χώρες εκτός ΕΕ.

²⁶ C(2018) 2197 final της 17.4.2018.

2.2.3 Ασφαλής διαχείριση των αποθεμάτων SALW και των πυρομαχικών τους

Η ασφαλής διαχείριση των εθνικών αποθεμάτων φορητών όπλων και πυρομαχικών είναι καίριας σημασίας για τον περιορισμό της παράνομης διάδοσης. Η ανεπαρκής ασφάλεια των αποθεμάτων είναι ένας βασικός παράγοντας που καθιστά δυνατή την εκτροπή όπλων και πυρομαχικών από τις νόμιμες στις παράνομες αγορές. Η ασφάλεια των αποθεμάτων ενέχει ιδιαίτερο κίνδυνο σε κράτη που πλήττονται από βίαιες συγκρούσεις ή ελλιπή διακυβέρνηση.

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να βοηθούν άλλες χώρες να βελτιώσουν τη διαχείριση και την ασφάλεια των κρατικών αποθεμάτων τους με την ενίσχυση των εθνικών νομοθετικών και διοικητικών πλαισίων και θεσμών που ρυθμίζουν τη νόμιμη παροχή και διαχείριση αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών για τις δυνάμεις άμυνας και ασφαλείας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη σήμανση και την τήρηση αρχείων· και
- Η ΕΕ θα προωθήσει και θα εφαρμόσει πρότυπα και ορθές πρακτικές για τον χειρισμό φορητών όπλων (διεθνή πρότυπα για τον έλεγχο των φορητών όπλων (ISACS) και πυρομαχικών (διεθνείς τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για τα πυρομαχικά (IATG)).

2.2.4 Υπεύθυνη διάθεση SALW και των πυρομαχικών τους

Τα πλεονάσματα SALW και πυρομαχικών δημιουργούνται όταν τα αποθέματα υπερβαίνουν τις άμεσες και προβλεπόμενες ανάγκες. Επίσης, τα παράνομα όπλα που έχουν κατασχεθεί ή συλλεχθεί στο πλαίσιο εθελοντικών εκστρατειών συλλογής ή αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης συχνά καταλήγουν στα αποθέματα. Ο μόνος τρόπος για να εξαιρεθεί ο κίνδυνος εκτροπής αυτών των πλεονασμάτων είναι η υπεύθυνη διάθεσή τους, κατά προτίμηση με την καταστροφή τους, καθώς η απενεργοποίηση μπορεί να είναι αναστρέψιμη αν δεν εκτελείται σύμφωνα με τα κατάλληλα πρότυπα. Πριν από την καταστροφή πυροβόλων όπλων που έχουν κατασχεθεί και συλλεχθεί, η σήμανσή τους πρέπει να καταχωρείται για να διευκολύνεται ο εντοπισμός ή άλλες έρευνες σε σχέση με την προέλευσή τους. Η Επιτροπή έχει εγκρίνει κοινές κατευθυντήριες γραμμές για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης²⁷ που μπορούν να χρησιμεύσουν ως παγκόσμιο μοντέλο για την ασφαλή και μη αναστρέψιμη απενεργοποίηση των πυροβόλων όπλων.

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν και θα συμβάλλουν στην υπεύθυνη διάθεση των πλεονασματικών, κατασχεθέντων και άλλως ανακτηθέντων SALW και πυρομαχικών, κατά προτίμηση μέσω της καταστροφής τους· και
- Για να εξασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση, η Επιτροπή, μαζί με την Ύπατη Εκπρόσωπο και τα κράτη μέλη, θα προωθήσει τα πρότυπα απενεργοποίησης πυροβόλων όπλων της ΕΕ στο εξωτερικό, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τρίτες χώρες.

²⁷ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/337 της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2403 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση (ΕΕ L 333 της 19.12.2015, σ. 62).

2.2.5 Οριζόντια ζητήματα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευτεί ότι θα βελτιώσουν τον συντονισμό των ενεργειών και πρωτοβουλιών τους για την καταπολέμηση της διακίνησης πυροβόλων όπλων, με σκοπό την αξιοποίηση συνεργειών, την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ συναφών βάσεων δεδομένων και άλλων συστημάτων πληροφοριών, και την αποφυγή της αλληλεπικάλυψης των προσπαθειών.

Η βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών, έρευνα, συλλογή δεδομένων και ανάλυση των διαφόρων πτυχών της διακίνησης πυροβόλων όπλων και των ένοπλων εγκλημάτων είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διαμόρφωση αποτελεσματικής εικόνας βάσει πληροφοριών και την παρακολούθηση των εξελισσόμενων αναγκών στον τομέα της ασφάλειας. Είναι ανάγκη να βελτιωθεί η χρήση των υφιστάμενων εργαλείων και να αξιολογηθούν οι πιθανές συνέργειες και η διαλειτουργικότητα μεταξύ των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων των ευρωπαϊκών και διεθνών υπηρεσιών επιβολής του νόμου για την παρακολούθηση της διακίνησης SALW, μεταξύ άλλων με τη συλλογή, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών. Η Ευρώπη και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA) μπορούν να συμβάλλουν στον τομέα αυτό ενώ η περαιτέρω χρήση του συστήματος iARMS πρέπει επίσης να ενθαρρύνεται.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα ενθαρρύνει την περαιτέρω χρήση του συστήματος iARMS.
- Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη συνεργασία με την Ευρώπη, την Ιντερπόλ και τα κράτη μέλη με σκοπό την ενίσχυση των συνεργειών και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS)²⁸ και του συστήματος διαχείρισης αρχείων παράνομων πυροβόλων όπλων και εντοπισμού της Ιντερπόλ (iARMS)²⁹ προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις ενέργειες που προβλέπονται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών³⁰.
- Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει και να προωθεί την έρευνα και τις δράσεις κατά του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων και των σχετικών εγκληματικών δραστηριοτήτων με βάση τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα³¹.

2.3 Συμμόρφωση μέσω της παρακολούθησης και της επιβολής

Η ΕΕ βρίσκεται σε προνομιακή θέση για να συμβάλει στη διακοπή της λειτουργίας των εγκληματικών αγορών μέσω του νομοθετικού και επιχειρησιακού έργου της, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και των χρηματοδοτικών ροών, καθώς και μέσω της συνεργασίας και αλληλεπίδρασης με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς στον τομέα της επιβολής του νόμου³². Η Ευρώπη και ο

²⁸ Πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2016) 205 final της 6.4.2016).

²⁹ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

³⁰ Σχέδιο δράσης ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών, 2 Δεκεμβρίου 2015. COM(2015) 624 final.

³¹ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³² Για τους σκοπούς αυτής της στρατηγικής, ο όρος «επιβολή του νόμου» αναφέρεται στη δραστηριότητα της αστυνομίας, της συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής και των τελωνειακών αρχών.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA) μπορούν να συμβάλλουν στον τομέα αυτό.

Η επιχειρησιακή συνεργασία είναι ένας από τους πλώνες της δράσης της ΕΕ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια. Ο πολυετής κύκλος πολιτικής της Ευρώπης για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα περιλαμβάνει, ήδη από τον κύκλο 2014-2017, την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων στους τομείς προτεραιότητας στον χώρο του εγκλήματος στους οποίους πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία ως προς την επιβολή του νόμου³³. Ο νέος κύκλος πολιτικής (2018-2021) για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα έχει διατηρήσει τη συγκεκριμένη προτεραιότητα³⁴. Το 2017, το έργο ανάλυσης της Ευρώπης για τα όπλα και τα εκρηκτικά είχε σημαντικά περισσότερες συνεισφορές σε σχέση με το 2016, στηρίζοντας έτσι προορατικά την ερευνητική δράση.

Πληροφορίες σχετικά με το λαθρεμπόριο πυροβόλων όπλων/SALW παρέχονται επίσης μέσω των εκθέσεων του κέντρου ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ (EU-INTCEN).

Δράσεις:

- Ζητείται από το κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ (EU-INTCEN), όπου απαιτείται, σε συνεργασία με την Επιτροπή, την Ευρώπη και τον EBCGA, να συντάξει εκθέσεις για το λαθρεμπόριο των SALW και των πυρομαχικών.
- Ο οργανισμός της ΕΕ για την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου (CEPOL) θα πρέπει να συνεχίσει να μεριμνά για την κατάρτιση των υπαλλήλων επιβολής του νόμου όσον αφορά το λαθρεμπόριο πυροβόλων όπλων/SALW.
- Η ΕΕ θα βελτιώσει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου, θα ενθαρρύνει τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, να δημιουργήσουν εθνικά σημεία επαφής για τα πυροβόλα όπλα, θα βελτιώσει την ανάλυση όλων των διαθέσιμων πληροφοριών στον τομέα των παράνομων πυροβόλων όπλων και θα εξασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή στην ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρώπη στον τομέα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και
- Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συνεργασία στο πλαίσιο του κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα. Αυτό αφορά και τις πληροφορίες που συλλέγονται και μεταδίδονται στον EBCGA στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που συντονίζει ο οργανισμός.

2.4 Διεθνής συνεργασία και βοήθεια

2.4.1 Σε διεθνές επίπεδο

Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ στηρίζει την αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου προκειμένου να εξασφαλιστεί η

³³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία και την εφαρμογή κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα (έγγρ. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 10.6.2011).

³⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2014-2017 (έγγρ. 12095/13, 7.6.2013).

πλήρης συμμετοχή των αρχών στην ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπόλ στον τομέα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Στόχος της είναι να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών, να διασφαλιστεί ο συντονισμός με άλλες διμερείς, περιφερειακές και πολυμερείς πρωτοβουλίες, και να βελτιωθεί η συνεργασία στη διερεύνηση των διασυνοριακών εγκλημάτων. Η ΕΕ είναι κορυφαίος χορηγός βοήθειας όσον αφορά τη συνεργασία και τη βοήθεια στον έλεγχο των SALW προς άλλες χώρες και περιφερειακούς οργανισμούς, μέσω των αποφάσεων του Συμβουλίου και της ειδικής στήριξης που παρέχεται μέσω του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP)³⁵ και άλλων μέσων. Η ΕΕ στηρίζει την εφαρμογή του προγράμματος δράσης του ΟΗΕ για το λαθρεμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, τη Συνθήκη για το εμπόριο όπλων και το πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα. Μολονότι η βία λόγω φύλου με πυροβόλα όπλα και SALW συνιστά σε κάθε περίπτωση παραβίαση του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, η Συνθήκη για το εμπόριο όπλων περιέχει ρητές διατάξεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχει η χρήση των πυροβόλων όπλων σε αυτό το πλαίσιο. Τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών³⁶ απευθύνουν ιδιαίτερως έκκληση για τη χειραφέτηση των γυναικών στο πλαίσιο των προσπαθειών πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης της παράνομης μεταφοράς, της αποσταθεροποιητικής συσσώρευσης και της κατάχρησης SALW.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συμμετάσχει ενεργά στο παγκόσμιο πρόγραμμα πυροβόλων όπλων της υπηρεσίας των Ηνωμένων Εθνών κατά των ναρκωτικών και του εγκλήματος (UNODC) για την παγκόσμια συλλογή δεδομένων και ανάλυση του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων, και θα ενισχύσει την ικανότητα των χωρών εταίρων και των υποπεριφερειών να προβαίνουν σε αποτελεσματικό έλεγχο των πυροβόλων όπλων σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα·
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει το σύστημα διαχείρισης αρχείων παράνομων πυροβόλων όπλων και εντοπισμού της Ιντερπόλ (iARMS)·
- Η ΕΕ θα ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδίως μεταξύ των χωρών που βρίσκονται κατά μήκος των βασικών οδών διακίνησης από/προς την ΕΕ·
- Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ) για την εφαρμογή της στρατηγικής της όσον αφορά τα SALW·
- Η Ύπατη Εκπρόσωπος θα αξιολογήσει και θα αναλύσει τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των υποστηριζόμενων από την ΕΕ έργων ελέγχου των SALW σε χώρες μη μέλη της ΕΕ για την περίοδο 2005-2018, στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής SALW του 2005·
- Η ΕΕ θα ενσωματώνει συστηματικά τη διάσταση του φύλου κατά τον σχεδιασμό νέων έργων που αφορούν την καταπολέμηση της ένοπλης βίας και τον έλεγχο των SALW εν γένει, καθώς και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό·
- Η ΕΕ θα προωθήσει και θα εφαρμόσει πρότυπα και καλές πρακτικές για τον χειρισμό φορητών όπλων (ISACS)· και

³⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014.

³⁶ Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ 1325 (2000)) και μετέπειτα ψηφίσματα για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, π.χ. ΣΑΗΕ 2242 (2015).

- Τα κράτη μέλη θα βελτιώσουν τη συνεργασία τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά την παράνομη διακίνηση όπλων και τη χρήση πυροβόλων όπλων σε χώρες εκτός ΕΕ, και θα προωθήσουν την περαιτέρω συμμετοχή των αρχών στην επιχειρησιακή συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών και τις κοινές δράσεις επιβολής του νόμου.

Η ΕΕ στηρίζει ήδη την παρακολούθηση των παράνομων ροών SALW σε πληγείσες από συγκρούσεις περιοχές, προκειμένου να εντοπίσει τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους διακοπής του ανεφοδιασμού. Τα στοιχεία που λαμβάνονται μέσω της ταυτοποίησης και του εντοπισμού παράνομων SALW και πυρομαχικών συμβάλλουν στη βελτίωση του ελέγχου των εξαγωγών όπλων, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης αξιολόγησης κινδύνων, της πιστοποίησης τελικών χρηστών και της παρακολούθησης της τελικής χρήσης.

Δράσεις:

- Το Συμβούλιο καλείται να διερευνήσει τρόπους για τη βελτίωση της παρακολούθησης και της επιβολής των εμπάργκο όπλων της ΕΕ.
- Η ΕΕ θα στηρίζει το έργο των ομάδων του ΟΗΕ που παρακολουθούν τα εμπάργκο όπλων, και θα εξετάσει τρόπους για τη βελτίωση της πρόσβασης στα πορίσματά τους σχετικά με την εκτροπή και τα παράνομα πυροβόλα όπλα και τα SALW για σκοπούς ελέγχου των εξαγωγών όπλων.
- Ανάλογα με την περίπτωση και εντός των ορίων της εντολής τους, και λαμβάνοντας υπόψη τους τοπικούς παράγοντες και τους διαθέσιμους πόρους, το Συμβούλιο καλείται να δώσει στις αποστολές και επιχειρήσεις της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) έναν ρόλο στη στήριξη της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα SALW, στην οργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τον έλεγχο των SALW, στη στήριξη της ορθής διαχείρισης των αποθεμάτων και στην παρακολούθηση της διακίνησης παράνομων SALW και πυρομαχικών (συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής διακίνησης), κατά περίπτωση. Όπου χρειάζεται και με την καθοδήγηση των κρατών μελών, οι αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ θα μπορούσαν επίσης να στηρίξουν τη διευκόλυνση της καταγραφής, του εντοπισμού και της διάθεσης των κατασχεθέντων παράνομων SALW. Το Συμβούλιο θα μπορούσε να αντλήσει διδάγματα από τις δεσμεύσεις της ΚΠΑΑ των οποίων οι εντολές περιλαμβάνουν εργασίες SALW (π.χ. EUFOR Althea στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη).
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί τις ερευνητικές προσπάθειες με στόχο την προέλευση των παράνομων SALW σε ζώνες συγκρούσεων, όπως το έργο iTrace της εταιρείας Conflict Armament Research. Θα ενθαρρύνει την περαιτέρω έρευνα, ανάλυση και μελέτη του θέματος, με βάση τις υφιστάμενες ικανότητες όπως η κοινοπραξία της ΕΕ για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό και
- Η ΕΕ θα στηρίζει τις εθνικές ικανότητες στις πληγείσες από συγκρούσεις περιοχές για τον εντοπισμό και την ανίχνευση της προέλευσης των παράνομων SALW και πυρομαχικών στις ζώνες συγκρούσεων, επίσης με βάση την εμπειρία του έργου iTrace.

2.4.2 Σε περιφερειακό επίπεδο

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενισχύσουν τις ικανότητες επιβολής του νόμου για να εντοπίσουν, να παρεμποδίσουν και να απαγορεύσουν τα δίκτυα εμπορίας καθώς και να αποτρέψουν τα πυροβόλα όπλα από το να φθάσουν σε τρομοκράτες και

εγκληματίες μέσω της παράνομης αγοράς, μεταξύ άλλων μέσω της παρεμπόδισης της παράνομης χρηματοδότησης και μεταφοράς όπλων και της ενίσχυσης του ρόλου των συνοριακών αστυνομικών, τελωνειακών και λιμενικών αρχών όσον αφορά την αντιμετώπιση των παράνομων ροών όπλων από τις θαλάσσιες μεταφορές. Λόγω του διασυνοριακού χαρακτήρα της διακίνησης όπλων, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εμπλέκονται γειτονικές χώρες, ακόμη και αν δεν επηρεάζονται άμεσα.

Η ΕΕ θα ενθαρρύνει τις συνδέσεις μεταξύ των φορέων επιβολής του νόμου που ασχολούνται με το λαθρεμπόριο όπλων και των αρχών ελέγχου του εμπορίου και των εξαγωγών όπλων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις σημαντικές διαδρομές των παράνομων ροών προς την Ευρώπη είναι κοινές, για την ταχεία ανάληψη προληπτικής ή διορθωτικής δράσης. Η δράση θα περιλαμβάνει την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών, της άμεσης επικοινωνίας μεταξύ οργανισμών διερεύνησης, των από κοινού σχεδιασμένων ερευνών και της ταχείας εφαρμογής των αιτήσεων συνεργασίας, εντός του θεσπισμένου νομικού πλαισίου. Θα υπάρξει ιδιαίτερη εστίαση στη διασυνοριακή συνεργασία με τη Νότια και Ανατολική Γειτονία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των προσπαθειών των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών των κρατών μελών, και των φορέων της Ένωσης, των χωρών εκτός ΕΕ και των διεθνών οργανισμών με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση των μορφών εγκληματικότητας που είναι εντός των ορίων της εντολής της και οι οποίες σχετίζονται με τις παράνομες δραστηριότητες των εγκληματικών οργανώσεων και προσώπων που εμπλέκονται στην παράνομη κατοχή και εμπορία SALW, συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών, των μερών και των εξαρτημάτων τους.

Η ΕΕ θα ενισχύσει τον διάλογο και τη συνεργασία της με τις περιφερειακές οργανώσεις που εργάζονται για τον έλεγχο των SALW, ευθυγραμμίζοντας τις δραστηριότητές της με τις περιφερειακές στρατηγικές και τα σχέδια δράσης.

Δυτικά Βαλκάνια

Σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια και αυξημένη δέσμευση της ΕΕ απέναντί τους» (εμβληματική πρωτοβουλία 2· ασφάλεια και μετανάστευση),³⁷ η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει τη στήριξή της στην Περιφερειακή Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τη μείωση των φορητών όπλων (SEESAC) του UNDP, θα διατηρήσει τη συνεργασία της με αρμόδιους περιφερειακούς οργανισμούς για τον έλεγχο των SALW και θα λάβει υπόψη περιφερειακές πρωτοβουλίες όπως ο χάρτης πορείας για την αντιμετώπιση των παράνομων SALW στα Δυτικά Βαλκάνια. Γενικότερα, θα συνεχίσει να επενδύει στην πρόληψη και την επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα μέσων και πολιτικών. Η στρατηγική αυτή επικεντρώνεται στον έλεγχο των συμβατικών όπλων, που αποτελεί ουσιώδες στοιχείο των ευρύτερων πολιτικών πρόληψης των συγκρούσεων και των αντιτρομοκρατικών πολιτικών.

Ενώ έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια, ειδικά στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η κλίμακα συσσώρευσης SALW και πυρομαχικών, οι ανεπαρκείς συνθήκες αποθήκευσης, η διαδεδομένη παράνομη κατοχή και τα κενά στην εφαρμογή εξακολουθούν να περιορίζουν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών ελέγχου των πυροβόλων όπλων/SALW σε περιοχές των Δυτικών Βαλκανίων. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν

³⁷ COM(2018) 65 final της 6.2.2018 και παράρτημα.

αποτελεσματικότερα οι προμήθειες παράνομων πυροβόλων όπλων και τα μεγάλα αποθέματα όπλων, θα δοθεί προτεραιότητα στην καταστροφή πλεονασμάτων, στην τεκμηρίωση και στον εντοπισμό παράνομων SALW, στην ανταλλαγή πληροφοριών μέσω της χρήσης ευρωπαϊκών, περιφερειακών και διεθνών διαύλων ανταλλαγής πληροφοριών (π.χ. Ευρωπόλ, Ιντερπόλ), και στη σύσταση και διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα στηρίζει τις προσπάθειες για τη μείωση των πλεονασματικών αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών, τη μείωση της παράνομης κατοχής, την καταπολέμηση της εκτροπής και του λαθρεμπορίου όπλων, τη βελτίωση των ελέγχων στα σύνορα, την ενίσχυση της σήμανσης, της τήρησης αρχείων και του εντοπισμού SALW, και των ικανοτήτων διάθεσης, την αύξηση της ευαισθητοποίησης, καθώς και τη στήριξη ικανοτήτων επιβολής του νόμου, με γνώμονα τη μακροχρόνια στήριξη της ΕΕ προς την Περιφερειακή Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τη μείωση των φορητών όπλων (SEESAC) του UNDP, και θα διατηρήσει τη στήριξη για τα εθνικά συστήματα ελέγχου και θα λάβει υπόψη τις σχετικές περιφερειακές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των παράνομων SALW και των πυρομαχικών τους όπως η πρωτοβουλία του χάρτη πορείας·
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα διασφαλίσουν τη συνεκτική συνεργασία της Ένωσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων μέσω της υλοποίησης πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, όπως ορίζεται στον κύκλο πολιτικής για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα 2018-2021, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων επιχειρησιακών σχεδίων (πλατφόρμα EMPACT για τα πυροβόλα όπλα)³⁸, και στο σχέδιο δράσης ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στο πλαίσιο της ολοκληρωτικής διακυβέρνησης εσωτερικής ασφάλειας (IISG) στα Δυτικά Βαλκάνια·
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συντονίσουν τις προσπάθειες της ΕΕ με άλλες διμερείς, περιφερειακές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες για τη μείωση του κινδύνου αλληλεπικάλυψης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της συνεργασίας στις έρευνες του διασυνοριακού εγκλήματος, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2016·³⁹ και
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αξιοποιήσουν πλήρως και θα δημιουργήσουν συνέργειες μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων της Ευρωπόλ που πρόκειται να αποσταλούν στα Δυτικά Βαλκάνια, της SEESAC⁴⁰ και του περιφερειακού προγραμματισμού στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) για την «καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος στα Δυτικά Βαλκάνια»⁴¹ και την «αποτίμηση και αξιολόγηση του οργανωμένου εγκλήματος στα Δυτικά Βαλκάνια: στήριξη τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής».⁴²

Επόμενα στάδια:

³⁸ EMPACT – Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών.

³⁹ Τα συμπεράσματα αναφέρονται στην «ανάγκη αποτελεσματικής και εντατικής περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας, μεταξύ άλλων με την Ευρωπόλ και την Eurojust, με την επιφύλαξη της θέσης των κρατών μελών ως προς το καθεστώς».

⁴⁰ Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΚΕΠΠΑ, 2017-2019, 6 508 136 EUR.

⁴¹ ΜΠΒ 2017-2019, 13 εκατ. EUR: Γερμανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Συνεργασία (Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ)).

⁴² ΜΠΒ 2015-2019, 2 εκατ. EUR: Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC).

- Το σχέδιο δράσης 2015-2019 για την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων θα αξιολογηθεί ως προς την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά την αντιμετώπιση της παροχής παράνομων πυροβόλων όπλων και του μεγάλου αποθέματος όπλων· και
- Ο κύκλος πολιτικής της ΕΕ σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα θα επεκταθεί στον βαθμό που είναι δυνατό ώστε οι επιχειρησιακές δραστηριότητές της να συμπεριλάβουν τα Δυτικά Βαλκάνια. Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα προσκληθούν να συμμετέχουν σε ειδικά έργα της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών και σε συνεδριάσεις της Μόνιμης Επιτροπής Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας, καθώς και στις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται από κοινού με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας σε ad-hoc βάση όταν συζητούνται τα έργα.

Ανατολική Γειτονία

Η τρέχουσα αστάθεια στην Ανατολική Ευρώπη έχει αυξήσει το επίπεδο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων σε διάφορες χώρες της περιοχής, όπως η Ουκρανία. Αυτό συνιστά σημαντική μακροπρόθεσμη απειλή για την ασφάλεια τόσο της Ουκρανίας όσο και της ΕΕ. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας στο θέμα αυτό είναι συνεπώς αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η ΕΕ συνεχίζει τη διμερή συνεργασία της με την Ουκρανία και με άλλες χώρες στην περιοχή και ενσωματώνει συστηματικά την καταπολέμηση των παράνομων SALW σε κάθε διάλογο για θέματα ασφάλειας με τις χώρες εταίρους στη γειτονία.

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντάξουν την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων/SALW στον διάλογο για θέματα ασφάλειας με τις χώρες εταίρους της γειτονίας, όπως η Ουκρανία.
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δημιουργήσουν διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των εμπειρογνομόνων της ΕΕ και της Ουκρανίας, θα ορίσουν ένα σημείο επαφής για να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη συνεργασία, να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση, να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές και τεχνογνωσία, και να προσδιορίσουν τις ανάγκες κατάρτισης και άλλα υποστηρικτικά μέτρα για την ενίσχυση των ικανοτήτων της Ουκρανίας στον τομέα αυτό· και
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να εργάζονται για μια μόνιμη τεχνική στρογγυλή τράπεζα με την Ουκρανία προκειμένου να αντιμετωπιστεί το επείγον πρόβλημα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και των κινδύνων που προκύπτουν όταν τα όπλα αυτά πέφτουν στα χέρια τρομοκρατών και ομάδων οργανωμένου εγκλήματος.

Νότια Γειτονία

Οι παρατεταμένες ένοπλες συγκρούσεις που έχουν σημαντικές περιφερειακές επιπτώσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική (MENA) εξακολουθούν να τροφοδοτούνται από την εκτροπή και τη διακίνηση SALW. Τα παράνομα SALW σε αυτή την περιοχή προέρχονται από πολλές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ανεπαρκώς ασφαλισμένων αποθεμάτων και των SALW από τη νόμιμη παραγωγή των κρατών μελών της ΕΕ και τις εξουσιοδοτημένες εξαγωγές, και στη συνέχεια διοχετεύονται σε μη εξουσιοδοτημένους τελικούς χρήστες.

Ο κύκλος πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα για την περίοδο 2018-2021 περιλαμβάνει συγκεκριμένες επιχειρησιακές δράσεις σε αυτές τις περιοχές με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας όσον αφορά το λαθρεμπόριο πυροβόλων όπλων. Η βαθύτερη διμερής συνεργασία έχει ουσιαστική σημασία για την αποτελεσματικότερη αντίδραση στη διασυνοριακή διάσταση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων σε ολόκληρη την περιοχή. Θα πρέπει συνεπώς να ενθαρρυνθεί ο συντονισμός ΕΕ-MENA στον τομέα αυτόν, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης αποφυγής της αλληλεπικάλυψης των προσπαθειών και της εξασφάλισης συνοχής και συντονισμού με τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες που στηρίζονται ή χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Δράσεις στην περιοχή της MENA:

- Η ΕΕ θα επιδιώξει να ενισχύσει τη συνεργασία της με την **Αλγερία**, μέσω του διαλόγου με θέμα την ασφάλεια, για τον έλεγχο των μεταφορών πυροβόλων όπλων και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης φορητών όπλων.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την **Τυνησία** όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και τη διαχείριση των συνόρων, κυρίως μέσω ενός ειδικού προγράμματος χρηματοδότησης, με άμεσο αντίκτυπο στον έλεγχο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων.
- Η ΕΕ θα προωθήσει την εφαρμογή όλων των πρωτοβουλιών για την εμβάθυνση της συνεργασίας με το **Μαρόκο** όσον αφορά τον έλεγχο των εξαγωγών πυροβόλων όπλων και ειδών διπλής χρήσης όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης ΕΕ-Μαρόκου που θέτει σε εφαρμογή το προηγμένο καθεστώς.⁴³
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στο **Λίβανο** και την **Ιορδανία** για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος (μεταξύ άλλων μέσω της παροχής συνδρομής για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της παροχής στήριξης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων), καθώς και για τον έλεγχο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει τη συνεργασία ΕΕ-MENA για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, μεταξύ άλλων μέσω του προγράμματος Euromed Police IV⁴⁴. Το συγκεκριμένο περιφερειακό πρόγραμμα έχει ως στόχο την ενίσχυση της επιχειρησιακής και στρατηγικής αστυνομικής συνεργασίας στην περιοχή MENA μεταξύ των εθνικών αρχών στις νότιες χώρες εταίρους καθώς και με τα κράτη μέλη της ΕΕ (και τους οργανισμούς της ΕΕ).
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την παρακολούθηση της εκτροπής προς μη εξουσιοδοτημένους παράγοντες στην περιοχή καθώς και τα μέτρα αξιολόγησης κινδύνου και καταπολέμησης της εκτροπής βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, λαμβάνοντας συνεπώς υπόψη τα θετικά αποτελέσματα του έργου iTrace⁴⁵ και
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων για τις τοπικές δυνάμεις ασφαλείας και επιβολής του νόμου όσον αφορά την υλική ασφάλεια και τη διαχείριση αποθεμάτων, την καταστροφή πλεονασμάτων και την τεκμηρίωση και εντοπισμό

⁴³ Κοινή πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέση που πρέπει να λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης που συγκροτήθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, όσον αφορά την έγκριση σύστασης για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης ΕΕ-Μαρόκου που θέτει σε εφαρμογή το προηγμένο καθεστώς (2013-2017) /* JOIN/2013/06 final - 2013/0107 (NLE).

⁴⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁴⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

παράνομων SALW.

Δράσεις στην Αφρική (περιοχή του Σαχέλ):

- Η ΕΕ θα στηρίζει την παρακολούθηση δικτύων παράνομης διακίνησης βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων πέραν της περιοχής του Σαχέλ, για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση του κινδύνου που εξακολουθεί να συνεπάγεται η μεγάλης κλίμακας εκροή κρατικών αποθεμάτων στη διάρκεια πολιτικών κρίσεων στο **Μάλι** και στη **Λιβύη** για την περιφερειακή σταθερότητα.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της διαχείρισης και της τήρησης αρχείων στο **Μάλι** και τη **Λιβύη** για τη βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης και διαχείρισης SALW, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης αποθεμάτων, της καταστροφής πλεονασμάτων και των ολοκληρωμένων λογιστικών συστημάτων τήρησης αρχείων και όπλων.
- Η ΕΕ θα στηρίζει τις ικανότητες για τον εντοπισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών σε περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ άλλων και μέσω περιφερειακών μηχανισμών, όπως οι διατάξεις της Συνθήκης της Οικονομικής Κοινότητας των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS) για τα SALW, η ομάδα G5 Σαχέλ⁴⁶, η Αφρικανική Ένωση και οι διεθνείς διάυλοι όπως η βάση δεδομένων iARMS.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει την περαιτέρω δικαστική συνεργασία και τις κοινές πρωτοβουλίες στον τομέα της συνοριακής ασφάλειας.
- Η ΕΕ θα στηρίζει την ικανότητα εντοπισμού, αναφοράς, καταπολέμησης και διάθεσης των παράνομων SALW των σχετικών φορέων και θα δώσει στις αποστολές της ΚΠΑΑ στην περιοχή σημαντικό ρόλο όσον αφορά την παρακολούθηση των παράνομων SALW, τη διοργάνωση κατάρτισης σχετικά με τον έλεγχο SALW, τη στήριξη της υλικής ασφάλειας και διαχείρισης αποθεμάτων καθώς και της διάθεσης πλεονασμάτων, και τη διευκόλυνση του εντοπισμού και του συνοριακού ελέγχου.
- Η ΕΕ θα επιδιώξει συνέργειες με την πρωτοβουλία της Αφρικανικής Ένωσης «Silencing the guns»⁴⁷, τη δήλωση της Μπαμάκο για τα παράνομα SALW που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών της Αφρικανικής Ένωσης το 2000⁴⁸ και τη στρατηγική της Αφρικανικής Ένωσης κατά των παράνομων SALW που εγκρίθηκε στο Λομέ το 2011⁴⁹ και
- Η ΕΕ θα βελτιώσει την ικανότητα συντονισμού της με άλλους χορηγούς για τον έλεγχο των SALW στην περιοχή.

Αμερικανική ήπειρος

⁴⁶ <http://www.g5sahel.org/>

⁴⁷ <https://issafrica.org/pscreport/uploads/AU%20Roadmap%20Silencing%20Guns%202020%20pdf%20en.pdf>

⁴⁸ http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_smallarms_2000.pdf

⁴⁹ <https://www.unrec.org/docs/Strategy%20Final.pdf>

Δράση στην αμερικανική ήπειρο:

- Η ΕΕ θα επιδιώξει συνέργειες με τις αμερικανικές πολιτείες και τους περιφερειακούς οργανισμούς για τη μείωση της παράνομης διάδοσης και διακίνησης SALW, με στόχο τη μείωση της ένοπλης βίας και της εγκληματικής δραστηριότητας.⁵⁰

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση παρουσιάζει στοιχεία για την κοινή κατανόηση και την κοινή μελλοντική πορεία της ΕΕ όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης της απειλής των παράνομων πυροβόλων όπλων και των SALW και των πυρομαχικών τους, μια σειρά από δράσεις που πρέπει να αναληφθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της εντός των συνόρων της ΕΕ, και προτάσεις για συνεργασία και βοήθεια όσον αφορά τον έλεγχο των SALW στη γειτονία της ΕΕ και στον υπόλοιπο κόσμο.

Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας καλούν το Συμβούλιο να υιοθετήσει μια στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση των πυροβόλων όπλων και των φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους, που θα καλύπτει τόσο τα στρατιωτικά όσο και τα μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα με σκοπό τη συνολική αντιμετώπιση της απειλής, με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτή την κοινή ανακοίνωση.

Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή θα συντάσσουν ετήσιες εκθέσεις προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής.

⁵⁰ Σύμφωνα με μελέτη του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος, UNODC, του 2013, η ανθρωποκτονία από πρόθεση προκάλεσε τον θάνατο σχεδόν μισού εκατομμυρίου (437 000) ανθρώπων σε όλο τον κόσμο το 2012. Πάνω από το ένα τρίτο των εν λόγω θανάτων (36%) σημειώθηκαν στην αμερικανική ήπειρο. Σχεδόν το ήμισυ όλων των θυμάτων ανθρωποκτονίας είναι ηλικίας 15-29 ετών και η χρήση πυροβόλων όπλων είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στην περιοχή, όπου τα δύο τρίτα (66%) των ανθρωποκτονιών διαπράττονται με όπλα.